

МЕХАНІЗМ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Інвестиції та інвестиційна діяльність завжди знаходяться в центрі уваги економічної думки. Питання про інвестиції є дуже актуальним у сучасній економіці, оскільки будь-яке підприємство формується і розвивається на основі фінансування та інвестицій, а інвестиційна діяльність визначає умови економічного розвитку. Інвестиції є основою для розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому. Вони формують виробничий потенціал на новій науково-технічній базі і визначають конкретні позиції країни на світових ринках.

Економічний розвиток України в цілому і кожного окремо взятого регіону зокрема багато в чому залежить від інвестиційної політики, ефективність якої визначає загальний прогрес суспільства. Принципи та механізми державної інвестиційної політики мають спрямовуватися, насамперед, на регулювання інвестиційної діяльності і формуватися залежно від особливостей національної економіки, її стану, рівня інтегрованості у світове господарство, а також тенденцій подальшого соціально-економічного розвитку країни. Однією з головних причин стримування розвитку української економіки є неефективна інвестиційна політика, яка в нашій країні реалізується за умови порушення оптимальних співвідношень між національними заощадженнями та інвестиціями в господарський комплекс, скорочення обсягів накопичення, зменшення бюджетних капіталовкладень, неефективного використання прямих іноземних інвестицій тощо.

Несприятливий бізнес-клімат є основним чинником, що стримує інвестиції. Крім того, криза значно звужила внутрішні джерела для інвестицій, а міжнародні фінансові ресурси стали практично недоступними. Багато міжнародних інвесторів вимушені обережніше ставитися до ризиків країни. Зокрема, низький інвестиційний імідж України зробить країну менш привабливою для міжнародного капіталу в посткризовий період. Причинами вказаних вище проблем є: макроекономічна нестабільність, неефективна регуляторна й податкова системи, високий рівень корупції; нерозвиненість механізмів державно-приватного партнерства; відсутність ефективних механізмів із залучення інвестицій і захисту прав інвесторів.

Відсутність ефективного державного механізму управління інвестиційними процесами в аспекті розвитку економіки сьогодні ні для кого не є новиною і нікого не потрібно переконувати в тому, що відсутність сприятливого інвестиційного клімату в нашому регіоні та й загалом у державі призвело до інвестиційної кризи, що вразила українську економіку. Це, в свою чергу, викликало скорочення капіталовкладень в економіку країни, катастрофічний спад виробництва, відсутність нових технологій, старіння основних фондів. Науковці зазначають наявність інвестиційних ресурсів в економіці, але натомість відсутність ефективного механізму їх трансформації в інвестиції. Безумовно, економічний ріст в реальному секторі економіки можливий лише за умови створення механізмів державної підтримки інвестиційної діяльності.

Поліпшення інвестиційного клімату є необхідною передумовою активізації інвестиційної діяльності та створення умов для зростання надходжень іноземного капіталу не лише в економіку Житомирської області, а й загалом в Україну. Підвищення позитивного міжнародного іміджу є одним із ключових завдань керівництва будь-якого регіону, що прагне забезпечити своїх мешканців належним рівнем життя, а відтак стати активним учасником міжнародного співробітництва.

Формування позитивного іміджу Житомирської області як промислово-аграрного регіону, що демонструє сталий економічний розвиток, зростання багатогалузевої промисловості та сільського господарства, як надійного і передбачуваного партнера потребує подальшої активізації ефективної інвестиційної політики та інформаційно-презентаційної діяльності, спрямованої на підвищення міжнародного авторитету Житомира. Існує об'єктивна необхідність обґрунтування й розробки єдиного комплексного підходу щодо формування та здійснення інвестиційної політики регіону, яка б охоплювала різноманітні сторони його життєдіяльності та забезпечувала узгоджені дії вітчизняних і іноземних суб'єктів господарської діяльності, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій за цим напрямом. Це сприятиме не лише подоланню територіальних та структурних диспропорцій регіонального розвитку, а й забезпечить створення високопродуктивних робочих місць, підвищить рівень життєзабезпечення мешканців Житомирської області.

Не викликає заперечень, що соціально-економічний розвиток України залежить від добробуту її регіонів, тому особливого значення набуває необхідність подальшого поглиблення та інтенсифікації торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва Житомирської області з розвинутими країнами світу саме на міжрегіональному рівні. Беручи до уваги всю специфіку та складність прийняття іноземним інвестором рішення щодо розміщення капіталу за кордоном, особливого значення набуває роль місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Саме останні повинні мати природну потребу щодо цілеспрямованої взаємодії з іноземними інвесторами, опікуватися позитивним іміджем української економіки в цілому та Житомирської області зокрема.

Механізми державного управління щодо залучення іноземних інвестицій в економіку регіону повинні включати як комплекс заходів регулятивно-стимулюючого характеру (інформаційно-аналітичний супровід, спрощені процедури реєстрації, окремі фіскальні преференції тощо), так і цільову роботу з інвесторами

відповідної категорії щодо реалізації певних проектів, а також формування та здійснення інформаційно-презентаційної політики Житомира через канали поширення комерційної інформації.

В Україні відмічається невідповідність стану реальної соціально-економічної ситуації значним темпам економічного зростання. За формальними ознаками, абсолютні обсяги виробництва продукції начебто і не знижуються, але це не має позитивного впливу на споживчий ринок і ринок інвестицій. Більшість стабілізаційних програм, запропонованих вітчизняними вченими-економістами, базуються на застосуванні запозичених західних економічних методів регулювання без урахування вітчизняної специфіки умов господарювання. Як свідчить досвід розвинених країн, стабілізація економіки значною мірою залежить від кардинальної зміни саме інвестиційної політики, модифікації функцій інвесторів та інших учасників інвестиційного процесу, а також принципів їхньої діяльності.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), внесених в економіку Житомирщини за весь період інвестування станом на 1 січня 2015 рік становив 286,0 млн. дол. У розрахунку на одного мешканця області припадало 227,0 дол. США іноземних інвестицій.

Інвестиції надходили з 53 країн світу. Найбільші обсяги внесені нерезидентами з Кіпру, Нідерландів, Швейцарії, Російської Федерації, Італії, Польщі та Віргінських островів, на які припадало 84,1 % загального обсягу прямих іноземних інвестицій (240,7 млн. дол.). У промисловості зосереджено 81,5 % загального інвестиційного капіталу нерезидентів (233,1 млн. дол. США).

Інвестиційно привабливими для іноземних партнерів були підприємства з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції, де вкладено 99,2 млн. дол. (третина загального обсягу), виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 30,3 млн. дол. (10,6 %), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 27,5 млн. дол. (9,6 %), підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 16,2 млн. дол. (5,6 %) виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність – 22,3 млн. дол. (7,8 %), а також сільське, лісове та рибне господарство – 16,7 млн. дол. (5,8 %) та сфера операцій з нерухомим майном – 11,3 млн. дол. США (3,9 %).

Стратегічною метою розробки та впровадження ефективних механізмів державного управління залученням іноземних інвестицій в економіку Житомирської області є суттєве покращання інвестиційного клімату, створення умови для зростання іноземних надходжень, а відтак більш ефективне й оперативне розв'язання існуючих соціально-економічних проблем Житомира. Реалізувати поставлену мету можливо за умов проведення послідовної політики, спрямованої на підтримку інвестиційної діяльності на території області, відпрацювання механізмів мобілізації бюджетних і позабюджетних фінансових ресурсів та міжнародної технічної допомоги для реалізації інвестиційних програм.

Незважаючи на істотний вплив центру на інвестиційну привабливість регіонів, вона залежить від якості інвестиційної політики, що розробляється і реалізується безпосередньо на регіональному рівні. Очевидно, що роль інвестицій в здійсненні програм соціально-економічного розвитку регіонів зростатиме, що пред'являє особливі вимоги до визначення пріоритетів, ієрархії цілей і завдань інвестування, використання програмного підходу до виявлення «полісів росту», де концентрація інвестиційних ресурсів може дати найбільший мультиплікаційний ефект, слугувати умовою вирішення ряду інших регіональних проблем.